

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

C. xxiii. Q[uod] cartusienses du[m] moderationis habenis auaritia[m]
cohibent: & magni montis noua religio du[m] o[mni]a mundana
co[n]te[n]nens: & de crastino no[n] cogita[n]s r[e]pellit o[mni]a: ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Policratici de Curialiū nugis.

ra sunt. Ipsa quoque etiam filiorū successio babilioniorū castratur principi: quia ea que alias meritū virtutis habent & fructū: dum inanis glorie causa fiunt: inutilia sunt auctori. Iustus enim remunerator hypocritas aspnatur: & solius veritatis in bono cultum acceptat: cuius oculi nullo fūco / nulla malicia pstrigi possūt: quia videt in abditis & cordiū profunda scrutat / species discernit a rebus ne qua sub erato mendosum tūniat auro. vnde & hypocritis nomen accepit: que quidē epicureorū idubitata species est.

¶ Quod cartusienles dū moderationis habenis auaritiā cohibēt / & magni mōtis noua religio dū oīa mundana contēnens & de crastino non cogitans repellit oīa / auaritiā excludit / ab hypocritarū nota & nomine longius absunt. Capm. XXIII.

¶ Hypocritarū autē nomen & notam cautissime & fidelissime declināt carthusienles & magni montis noua p̄fessio in antique virtutis culmine saluatore preuio solidata. Siquidem carthusienles cupiditati sue: immo necessitati limites p̄fixerunt: & moderationis habenis oēm auaritiā cohibent & iterdū ipsi necessitati aliqd subtrahūt ne sub obtentu illi⁹ quippiā auaritia moliat / magni p̄cudubio viri: & inter p̄cipuos numerandi cū non mō p̄fessiōes: sed iā se nescēte mūdo in tanta multitudine labentiū seculorū pauci pro cesserint hoīes / qui satietatis sibi aliquos p̄scripserint terminos necesse est semp̄ deesse aliquid curte rei / & ip̄e hiatus desiderii aliqd vlti⁹ iugiter affectantis ip̄fectionis signū est. Signum dico defectū potius dixerim cōscientie manifestū. Quodā igit̄ modo eoq; glorioso p̄fectus est qui preuidet vnde possit satiari. Quod & si neminē: vel admodū paucos gentiliū affectos credā / hinc tñ nōnullos institisse p̄posito certū habeo / cū & ethicus dicat: certū voto pete finē: sine q̄ in infinitū animi humani conatus p̄tendit / & in id qd̄ oīno nequeat apprehēdi. Porro magni mōtis icole vitā prearduā elegerūt: & nō modo auaritie s; ipsi⁹ nature quodāmodo domitores: oīa necessitatis imperia excluderunt. Abiecerunt sollicitudinē crastini: omnia mundi oblectamenta contēnere parum est apud eos: quacūq; ad portas eorū pulset imagine excluditur: & cōfusus abscedit. In eas quippe solus christus ingreditur / cuius innituntur gratie / iactantes cogitatum suum in eum qui paruulos enutrit: & dat iumentis escam pullisq; coruorum / lilia vestit agri & omnibus sperantibus in se aut constitutionis sue obtemperantibus legi: necessaria prestat: Vt nichil desit his qui se eius non subtraxerint vo-

luntati. Tantā ergo sollicitudinē suam & omnem in eo p̄iciūt: cui de fidelibus cura est/adeoq; prouidentie deuitant angusti- as: vt vita eorum tota/nonnullis tēptatio videatur. Sancti siqui- dem p̄res genus tēptationis diffiniunt: cū quis agendorū habe- nas diuino dūtaxat cōmittit miraculo humano nōdum auxilio destitutus. Ceterū ego vitā deo placētem arbitrō: cupiditatis ignarā/inſistentem innocentie:& puigilem in opere charitatē. Quid ergo in his aut in illis sibi palliata hypocrisis vendicabit cupiditate deducta? Regula nāq; verissima est q̄ de radice cha- ritatis non oriuntur mala: & de cupiditatis plāta nequaq; bona proueniunt. Nec est quod displiceat deo vbi sincere voluntatis victima immolat̄/aut quod eū nō offendat si in qualibet p̄gūi oblatione ppriam ei quis subtraxerit voluntatē. Ergo qui suam voluntatem facere disponit: irritat dominū:& qui sua postposi- ta illius se subiicit voluntati altissimū placat. In eo siquidē solo vere iustitie sūma consistit. Vñ illud in euāgelio. Iudiciū meū (inquit) dñs iustum est: quia nō facio voluntatē meā: sed volun- tatem eius qui misit me Moyses quoq; in leuitico. Oblatio oīs que offertur dño absq; fermento fiet: nec quicq; fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio dñi. Superbie nāq; fermentū offertur & mellis: cum quis neglecta humilitate & amaritudine mandato- rum: quippiā offert ad nutū p̄pe voluntatis. Qui x̄o mandatis legitimis propriā subiicit voluntatē/quicquid offerat fermenti ac mellis a sacrificio p̄hibitā. s. excludit dulcedinē. Isti itaq; p̄pe voluntatis immemores querētes iugiter quō placeant ei cui se pbauerūt/laudē que ab hoībus est contēnētes: nec hñtes nec vo- lentes habere diuitias/quā dicēdi sunt cū hypocritis hñe portio- nem? Qd tñ miraberis iā ad carthusiēses diuertisse dictus est aliquis vt a sanctorū p̄sortio euocatus ascenderet/ & postea con- uersus retrorsū quid quesierit operū testimonio declarasse. At ille iudicē suūm habet: nec tñ vnq; cōmittere potuit vt sanctissi- me p̄fessionis gloriā denigraret. De magno monte neminē ad- huc assūptū audiui: sed vtinā aut nunq; assumat̄: aut talis q̄ nullo decolet actū hoīm singularis eminentie venustatē. Alii ba- siliū: alii benedictum: hi augustinum: at isti singularem habent magistrum iesum x̄pm. Licet autem duas istas p̄fessiones mi- nus tamen q̄ meruerint cōmendaueri: nihil deo teste in suggil- lationē aliorū recte in p̄fessionib⁹ suis incedentiū ptuli. Sancti sunt utiq; cistercienses/sancti cluniacēses: sancti monachi & ca- nonici regulares:& in his sicut stella a stella differt in claritate/

Regula.

Ioh. v.

Leuitici. ij.

Bassilius.
Benedictus.
Augustinus.

Polícratici de Curialiū nugis.

sunt alii aliis sanctiores: & quibus professione professio antecedit in
 quavis earum forte reperientur qui possint sancti superioribus ad
 quari. Plane virginum primus gradus & singularis glorie titulus est:
 in continentibus tamen & coniugatis forte sunt aliqui multis virginibus
 preferendi. Confessoribus martyres preferendos catholica confitetur
 ecclesia: & tamen nonnullos confessores aliquibus martyribus forte quo ad
 aliquid non verebitur coequare. Nec est quod se aliquis secularium mei, s.
 similiū iam dictis professionibus conferat: quia vix est ut quispiam
 talis vel ignauo cenobite posset equari. Si quis enim in nobis a septem
 bris idibus usque ad pascha ieiunet: omni die nocturnis assit vigi
 liis: iugiter abstineat ab esu carniū / omnem veneris immundiciam
 nesciat. horis competebus nunquam desit aut raro: & hoc ex iusta cau
 sa: sobrietatis limites non excedat. cautam ponat silentii custodiam
 oris suo: & diurnos excessus deleat satisfactioe quotidiana: & quod
 precipitur incunctanter & sine mora expleat: & non modo verbo
 rum / sed & verberum acrimonia sufferat patienter ut coram ton
 dente se obmutescat: quis non eum quasi virtutis egregie & sin
 gularis meriti hominem ammiretur & cum reuerentia preco
 netur tamquam reuera apostolicum virum & expressum christi imitatore?
 Hoc autem etiam ignaui ex necessitate tamen faciunt cenobite. Nam
 in eo a studiosis differunt: quod illi ex dilectione exercet ea ad que
 isti stimulo necessitatis urgentur & sepe inuiti. Sunt tamen in
 habitu communi quos seculares non audeo nominare: cum nihil
 seculare dicendum sit in talibus: nisi quod seculo nequam amoris fe
 derant affectu. Sicut enim proprium nihil est: & circumsilio nihil est:
 sed & observatio mandatorum dei: sic ut religiosorum pace dicam:
 monachatus nihil est: & canonicatus nihil mandatorum observa
 tione deducta. Hec igitur tandem profunt si quis legem obseruet.
 si vero sine his quispiam obseruat legem eum nequam dixerim secu
 larem. Verum tamen geramus morem religiosorum: sint seculares in
 terim quos vestis pulla ab aliis non discernit. Nulla enim iactura
 nois nisi secularis sit & vita. Indignant aliqui quod de religiosorum ego
 habitu secularis: & conversatione peccator ista pronuncio: & dum
 comendo cenobitas me aliis detrahere criminatur: aduersus hos
 non cesarem: sed benedictum appello: qui sicut gyrouagos & sa
 rabaitas arguit sic manifeste comedit cenobitas. Auctor mihi
 hieronymus est licet eum nonnulli monachorum / minus benigne au
 diant eo quod clericos quo ad aliquid visus est pretulisse. Auctor est
 inquit quod vestis nequam religionis differentiam faciat: sed in omni habitu
 qui timet deum & operatur iustitiam: acceptus est illi. Idem quoque ait ve

Clerici non possunt se comparare religiosorum.

1. Cor. in. vij.

stes pullas eque vita vt candidas: ornatu vt fordes/ pari mō fu-
gienda: quia alterū delicias/ alterum gloriā redolet. Non absq;
lineo amictu incedere: sed preciū linearū vestiū non habere lau-
dabile est. Et manifeste videtur exprimere sectam tēporis nri/
hominū. s. qui irregularē regulam quandā pfitent: quos an ex
vrbis eius possis agnoscere audi quid in cōtinēti subiūgat. Alio
quin (inquit) ridiculū & plenū dedecoris est referto marsupio q̄
sudarium & orarium nō habeas gloriari. Sunt qui pauperibus
parū tribuant vt amplius accipiant: & sub pretextu elemosyne
querūt diuitias que magis venatio appellāda est q̄ elemosyna.
Sic bestie: sic aues: sic capiūtur & pisces. Modica esca in hamo
ponit vt in eo matronarū sacculi p̄trahant. Est utiq; meli⁹ non
habere qd tribuas q̄ vt tribuas petere ipudēter. Nō hnt fratres
hospitales: vel alii quid hic de me querant: qui enī hec loquitur
doctor ecclie est: & forte ad eos hieronym⁹ nō respexit. Ipsi licet
ego non nouerim nouerunt regulā suā. Noui tamen regulā veri-
tatis: qua mihi cōstat q̄ religio mūda & imaculata apud deum.
& patrē hec est/ visitare pupillos & viduas in tribulatione eorū:
& imaculatū se custodire ab hoc seculo. Hec autē politicianū oim
est: & bene cum istis agitur: si eam fidelit̄ seruāt. Porro in sacro
ocio dei degentiū regulam in se propheta exp̄mit dicens. Pro-
uidebam dominū in conspectu meo semp: qm̄ a dextris ē mihi
ne p̄mouear: p̄pter hoc letatū est cor meū: & maria exempta a
turbis/ & in euāgelio sedēs sec⁹ pedes dñi vt audiret verbū ei⁹.
At vt de hypocritis fmo claudatur quid beatus iob de his p̄nū-
ciet p̄feratur in mediū. Hoc (inquit) scio a p̄ncipio ex quo posit⁹
est homo super terrā/ q̄ laus impiorū breuis sit/ gaudiū hypocri-
te ad instar puncti. Si ascenderit vsq; in celum superbia eius: &
caput eius nubes tetigerit: quasi sterquiliniū perdetur in fine.

C De inuidis & detractoribus. Capitulum. XXIII.

B Cce q̄ miser est finis hypocritarum: qui sacro testāte
eloquio perdentur vt sterquiliniū: quo nihil immū-
dius est. Frustra ergo affectauerunt vmbra bonorum
operū. nā si bona essent reuera nequaq; perderent: vt
desideria carnis implerēt/ que aduersus sp̄m cōcupiscit. Multa
sustinuerunt in fame & siti: in frigore & nuditate: & similib⁹ q̄-
bus xp̄i preciosum emi poterat margaritū. Non enī in sola im-
mūdia vel gula p̄sistūt opa carnis: cū apls ad galathas loq̄ns
ea ī mult⁹ vitis manifesta esse p̄uicat: vt sūt: fornicatio: imūditia
auaritia: impudicitia: luxuria: idolorū fuit⁹: veneficia: iūmicitie: cō-

Itō de fratris
bus & alijs re-
ligiosis q̄ ma-
trona sedu-
cunt vt ab eis
pecuniā elici-
ant.
Heritatis re-
gula.

ps. xv.

Luce. x.
Job. xx.

Ad Gala. v.

Ibidem.